

การศึกษาความคาดหวังของอาจารย์พยาบาลที่มีต่อรูปแบบภาวะผู้นำ ทางการศึกษาพยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย

A Study of Expectations of Nursing Teachers towards Leadership Model in Nursing Education under Rajabhat University in Thailand

ทินกร บัวชู*¹ ประภาพร เมืองแก้ว¹ ณัฐธิดา สร้อยเพชร¹ สุริวัลย์ วรอรุณ¹ ศรินทร์นา ทศนิยรัตน์²

Thinnakorn Buachu*¹ Prapaporn Muangkaew¹ Nutch Saiphet¹ Sureewan Vora-aroon¹ Sirinna Tassaneeyarat²

¹วิทยาลัยการพยาบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก ประเทศไทย 65000

¹College of Nursing, Pibulsongkram Rajabhat University, Phitsanulok, Thailand, 65000

²คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต ปทุมธานี ประเทศไทย 12160

²Rattana Bundit University, Pathumthani, Thailand, 12160

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของอาจารย์พยาบาลที่มีต่อรูปแบบภาวะผู้นำทางการศึกษาพยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์พยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 79 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ความตรงเชิงเนื้อหา มีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ได้เท่ากับ 0.993

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์พยาบาลมีความคาดหวังต่อรูปแบบภาวะผู้นำทางการศึกษาพยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.84$) รองลงมาคือ ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ พบว่าอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.80$) ต่อมาคือภาวะผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจพบว่าอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.84$) และภาวะผู้นำทางวิชาชีพ ภาวะผู้นำด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ

จากผลการวิจัย ผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์สังกัดของมหาวิทยาลัยราชภัฏสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง ตามการรับรู้และความคาดหวังของบุคลากรในองค์กรให้มีภาวะผู้นำในการบริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลของมหาวิทยาลัยราชภัฏต่อไป

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้นำทางการศึกษาพยาบาล, มหาวิทยาลัยราชภัฏ

Abstract

The objective of this descriptive research was to study nurse teachers' expectation toward nursing education leadership model of Rajabhat Universities. The sample consisted of 79 nursing teachers of Rajabhat Universities using simple random sampling. The instrument was a questionnaire using rating scale 5 levels. Content validity were at 0.67-1.00 of index of Congruence and reliability were at 0.993 of Cronbach's Alpha Coefficient. Data were analyzed using descriptive statistics.

The results of the research were as follows: Nursing teachers have expectations toward nursing education leadership model. Most of them have expectations on ethical leadership at a good level ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.84$), followed by visionary leadership at a good level ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.80$), inspirational leadership at a good level ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.84$), professional leadership, leadership with regard to individuality, technology leadership, and transformational leadership, respectively.

From the research results, the administrators of the Faculty of Nursing under Rajabhat University can use it as a guideline for self-development according to the perceptions and expectations of the personnel in the organization to have the leadership in the administration of the nursing education institute of Rajabhat University.

Keyword: Leadership, Nursing education leader, Rajabhat university

บทนำ

ความท้าทายในการบริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของบริบทในการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ส่งผลกระทบต่อการบริหารองค์การทุกรูปแบบโดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่ต้องรับมือกับการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนซึ่งได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองดิจิทัลอย่างสมบูรณ์เพื่อประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนให้มีความรู้ที่เท่าทันและผู้นำทางการศึกษาสามารถพัฒนาต่อยอดวิธีการจัดการศึกษาโดยใช้ทรัพยากรเทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป¹ ผู้นำทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล จะต้องแสดงออกถึงภาวะผู้นำซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในความสำเร็จหรือประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาที่มีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็งจะมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ เป็นอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ทำให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาและทำหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ² โดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีความสามารถในการคาดการณ์อนาคต การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ และการให้อำนาจบุคคลอื่นในการสร้างสรรค์ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์เพื่อเพิ่มพื้นที่การแข่งขันใน

ศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงเป็นแหล่งที่มาที่สำคัญของความได้เปรียบในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์และเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กร³ ทั้งนี้การวางแผนกลยุทธ์ทางการพยาบาลเป็นการคิดวิเคราะห์และหาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรและประสิทธิผลขององค์กรเพื่อให้วิชาชีพพยาบาลเข้มแข็งท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ซึ่งการวางแผนกลยุทธ์ทางการพยาบาลเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาพยาบาลต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น เพราะหากแผนกลยุทธ์ทางการพยาบาลไม่ผ่านกระบวนการจัดทำที่มีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอนซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทางและเป้าหมาย การกำหนดแผนกลยุทธ์ และการนำไปปฏิบัติ โอกาสที่สถาบันการศึกษาพยาบาลจะพัฒนาไปสู่ความสำเร็จก็เป็นไปได้ยาก⁴

การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ของการจัดการศึกษาพยาบาล จากการเป็นผู้จัดการศึกษาโดยภาครัฐและเอกชนมาเป็นการจัดการศึกษาพยาบาลโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย ภายใต้การกำกับของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสภากาพยาบาล ที่มุ่งการจัดการศึกษาพยาบาลเพื่อสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นและภูมิภาคในการดูแลด้านสุขภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เท่าเทียม

และทั่วถึง (Inclusive Education) ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) หากทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมสนับสนุนการดำเนินการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเข้าใจบทบาทและแนวทางการพัฒนาบัณฑิตพยาบาล ย่อมส่งผลให้การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาพยาบาลของมหาวิทยาลัยราชภัฏบรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นในวงการการบริหารการศึกษาพยาบาลโดยเฉพาะผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏจึงควรเรียนรู้และทำความเข้าใจหลักการ กระบวนการ และกลยุทธ์ในการสร้างเครือข่ายการบริหารการศึกษาพยาบาล โดยร่วมกันพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาพยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อสนองต่อความต้องการหรือแก้ไขปัญหาให้กับองค์กร บุคลากรทางการศึกษา อาจารย์และนักเรียนได้อย่างสมบูรณ์แบบอย่างแท้จริง นอกจากนี้ภาวะผู้นำทางการศึกษาพยาบาลยังทำให้ผู้บริหารการศึกษาพยาบาลได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรจากหลากหลายสถาบันการศึกษาพยาบาลในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ เกิดมุมมองใหม่ ๆ สามารถคิดนอกกรอบ และบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล⁵

แนวโน้มการศึกษาระดับอุดมศึกษาในอนาคตควรต้องเป็นการศึกษาเพื่อการผลิตและพัฒนากำลังคนและมันสมองของประเทศอย่างแท้จริง ที่รับช่วงและเอื้อต่อการศึกษาระดับพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพ การอุดมศึกษาจึงต้องมุ่งเน้นความชำนาญเฉพาะของสถานศึกษาแต่ละสถาบันเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศโดยเฉพาะสถาบันการศึกษาพยาบาลในกำกับของมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันกลุ่มใหม่ ในขณะที่ผู้นำทางการศึกษาพยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏยังขาดรูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเข้มข้นทั้งด้านคุณวุฒิ ความรู้ ประสบการณ์และสิ่งที่สำคัญคือภาวะผู้นำ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคาดหวังที่มีต่อภาวะผู้นำทางการศึกษาพยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยอาศัยแนวคิดองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยการพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข⁶ อันจะส่งผลต่อคุณภาพของการบริหารองค์กร ตลอดจนเพื่อให้บัณฑิตพยาบาลมีคุณภาพในระดับเป็นที่ยอมรับได้ทั่วไปในสังคม

คำถามการวิจัย

อาจารย์พยาบาลมีความคาดหวังอย่างไรต่อภาวะผู้นำทางการศึกษาพยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของอาจารย์พยาบาลที่มีต่อภาวะผู้นำทางการศึกษาพยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ อาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ 12 แห่งในประเทศไทย จำนวน 250 คน เปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 152 คน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พัฒนาแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) จากงานวิจัยเรื่ององค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข⁶ โดยทำหนังสือขออนุญาตใช้เครื่องมือเลขที่ อว. 0617.13/087 เมื่อได้รับการอนุญาตผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามก่อนส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ 3 คน ซึ่งแบบสอบถามมี 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับ เพศ อายุ ตำแหน่งทางวิชาการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับความคาดหวังของอาจารย์พยาบาลที่มีต่อภาวะผู้นำของคณบดี ในการบริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อประเมินความสอดคล้องของการให้คำนิยามขององค์ประกอบภาวะผู้นำทางการศึกษาพยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ผลการพิจารณาความสอดคล้องมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีการปรับปรุงเนื้อหาบางข้อรายการตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดลอง (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกับการวิจัย จำนวน 30 คน วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ 0.993

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยได้รับการอนุมัติจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เครือข่ายภูมิภาค มหาวิทยาลัยนเรศวร (Regional Research Ethics Committee: RREC) แบบเร่งรัด (Expedited) COA No. 006/2020 เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563 โดยเริ่มเก็บข้อมูลวันที่ 8 พฤษภาคม 2563 จนถึงวันที่ 30 สิงหาคม 2563 โดยแบบสอบถามที่เก็บได้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเป็นความลับและทำลายทิ้ง 3 ปีภายหลังการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่งแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในรูปแบบของเอกสาร (Hard copy) และแบบ QR Code สามารถตอบแบบสอบถามออนไลน์ (Online

Questionnaire) ด้วย Google Forms ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 79 ฉบับ อัตราการตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 51.97 เนื่องจากช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลอยู่ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 (COVID-19) จึงทำให้ได้อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามน้อยกว่าที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยด้านข้อมูลทั่วไปของอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	11	13.92
	หญิง	68	86.08
อายุ	21 – 30 ปี	4	5.06
	31 – 40 ปี	28	35.44
	41 – 50 ปี	20	25.32
	51 – 60 ปี	27	34.18
	61 ปีขึ้นไป	7	8.86
ตำแหน่งทางวิชาการ	รองศาสตราจารย์	1	1.27
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	7	8.86
	อาจารย์	71	89.87

จากตาราง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 86.08 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 13.92 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 คิดเป็นร้อยละ 35.44 และส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางวิชาการอยู่ในระดับอาจารย์ ร้อยละ 89.87 ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยละ 8.86

ผลการวิจัย ระดับความคาดหวังของอาจารย์พยาบาลที่มีต่อภาวะผู้นำทางการศึกษาพยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลระดับความคาดหวังที่มีต่อภาวะผู้นำทางการศึกษาพยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ (n = 79)

ภาวะผู้นำของคณบดี	$\bar{X}$	SD	การแปลผล
ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม	4.32	.84	ดี
ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์	4.30	.80	ดี
ภาวะผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.24	.84	ดี
ภาวะผู้นำทางวิชาชีพ	4.21	.78	ดี
ภาวะผู้นำด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.20	.84	ดี
ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี	4.17	.87	ดี
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.11	.84	ดี

จากตาราง แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับความคาดหวังที่มีต่อภาวะผู้นำทางการศึกษาพยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับดี โดยอาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.84$) รองลงมาคือ ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ พบว่าอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.80$) ต่อมาคือภาวะผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจพบว่าอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.84$) และภาวะผู้นำทางวิชาชีพ ภาวะผู้นำด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.84$) เนื่องจากภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่ผู้นำทางการศึกษาต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบ ความเอาใจใส่ต่อสถานศึกษา ผู้บริหารจึงต้องมีจริยธรรมที่สูงและย่อมได้รับความไว้วางใจ เชื่อมั่น ศรัทธา จนผู้ตามทำงานได้เต็มความสามารถให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร⁷ สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล มีความยุติธรรม เป็นต้น ในยุคปัจจุบันภาวะผู้นำทางการศึกษาระดับสูงที่ต้องการ คือภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นลักษณะจิตพฤติกรรมและกระบวนการต่าง ๆ ที่ผู้นำทางการศึกษาแสดงออกถึงค่านิยมของตนในการบริการเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมหรือ

ขององค์กรแทน เป็นการยกระดับคุณธรรมของผู้ตามให้สูงไปด้วย⁸

ภาวะผู้นำด้านการมีวิสัยทัศน์ของผู้นำทางการศึกษาพยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการศึกษาพบว่า อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่มีความคาดหวังอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.80$) เนื่องจากวิสัยทัศน์ของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการสร้างบูรณาการให้เข้ากับปรัชญา นโยบาย แผนงานของสถาบันการศึกษาและปฏิบัติงานเกิดผล นำไปสู่การบริหารสถาบันการศึกษาให้มีคุณภาพ ประกอบด้วย การสร้างวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ การเป็นแบบอย่างที่ดีและการประเมินวิสัยทัศน์⁹ สอดคล้องกับภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล ในยุคการศึกษา 4.0 จะต้องมีความวิสัยทัศน์ สามารถอธิบายถึงเหตุผลและความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์เชิงนโยบายทางการศึกษาพยาบาลของประเทศไทย โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการรู้จักและเข้าใจสภาพการณ์ของสถาบันการศึกษาสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นอย่างดี สามารถกำหนดบทบาทและทิศทางของสถาบันการศึกษาได้อย่างชัดเจน โดยต้องมีความวิสัยทัศน์ใช้เป็นฐานของการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบเพื่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงในยุคการศึกษา 4.0 ให้เกิดประสิทธิผลต่อสถาบันการศึกษาพยาบาลต่อไป¹⁰

ภาวะผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจของผู้นำทางการศึกษาพยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการศึกษาพบว่า อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่มีความคาดหวังอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.84$) เนื่องจากการสร้างแรงบันดาลใจหมายถึง พลังอำนาจในตนเองของผู้บริหารที่ใช้ในการขับเคลื่อน

การคิดและการกระทำเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามต้องการ เพราะแรงบันดาลใจทำให้มีแรงขับเคลื่อนให้การทำสิ่งใด ๆ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ และเป็นพฤติกรรมที่สำคัญของความเป็นผู้นำในองค์กร¹¹ สอดคล้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหารในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมในการมีอำนาจและแรงจูงใจสามารถสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นให้กำลังใจและสนับสนุนให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในองค์กร การส่งเสริมแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานบรรลุเกินเป้าหมายและตามพันธกิจที่กำหนดไว้¹² สอดคล้องกับผลการวิจัยในการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานที่ท้าทาย ให้ความเป็นเอกภาพด้านความคิดและอุดมการณ์ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพตนเองของผู้ใต้บังคับบัญชาอีกด้วย

ภาวะผู้นำด้านวิชาชีพของผู้นำทางการศึกษาพยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการศึกษาพบว่า อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่มีความคาดหวังอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.78$) เนื่องจากผู้นำจะต้องมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตน สนับสนุนศักยภาพขององค์กรให้เป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลชั้นนำ สอดคล้องกับการสร้างขีดความสามารถด้านภาวะผู้นำในการดูแลสุขภาพของสถาบันการศึกษาพยาบาลแมริแลนด์ที่ต้องมีการพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกในการประสานการมีส่วนร่วมระหว่างความรู้ทางวิชาการกับการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อเพิ่มผลลัพธ์ที่ดีทางการพยาบาล¹³ สอดคล้องกับการพัฒนาอัตลักษณ์ทางวิชาชีพของผู้นำทางการพยาบาล ที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อความก้าวหน้าทางการศึกษาพยาบาล โดยการจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีส่วนช่วยในการสร้างความยั่งยืนของอัตลักษณ์ทางวิชาชีพของพยาบาลรุ่นต่อรุ่น¹⁴

ภาวะผู้นำด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้นำทางการศึกษาพยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการศึกษาพบว่า อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่มีความคาดหวังอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.20$, $SD = 0.84$) เนื่องจากผู้นำจะต้องส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะให้เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล ให้ความใส่ใจในความสำเร็จและโอกาสความก้าวหน้าของบุคลากรเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการทำความเข้าใจและมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของบุคลากรในองค์กร สามารถสร้างแรงบันดาลใจโดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

เชิงบวก¹⁵ และสอดคล้องกับผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการนำองค์การมุ่งสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนโดยสร้างกระบวนการวิธีที่ทำให้บุคลากรดึงเอาความสามารถของตนออกมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สามารถนำองค์กรก้าวข้ามการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลง¹⁶

ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้นำทางการศึกษาพยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการศึกษาพบว่า อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่มีความคาดหวังอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.87$) เนื่องจากผู้นำจะต้องมีความสามารถในการจัดการกับระบบเทคโนโลยีดิจิทัลสารสนเทศ สามารถนำระบบสารสนเทศมาประยุกต์ใช้การบริหารองค์กร สอดคล้องกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว มีความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กรและการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล¹⁷ และสอดคล้องกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับนักบริหารการศึกษา ที่จะต้องส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและมีความเชื่อมั่นในทักษะการใช้เทคโนโลยี พัฒนาความเชี่ยวชาญสู่การเป็นผู้นำทางการศึกษาอย่างมืออาชีพทางเทคโนโลยีดิจิทัล¹⁸

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำทางการศึกษาพยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการศึกษาพบว่า อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่มีความคาดหวังอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.11$, $SD = 0.84$) เนื่องจากผู้นำจะต้องเป็นผู้สนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าถึงความจำเป็นที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะการศึกษาพยาบาล สอดคล้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางด้านการจัดการเรียนการสอนในมุมมองด้านการศึกษาพยาบาลเพื่อส่งเสริมให้บัณฑิตพยาบาลเมื่อจบการศึกษาแล้วสามารถนำการเปลี่ยนแปลงและปฏิบัติการพยาบาลได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงจากสถานการณ์ปัญหาสุขภาพในปัจจุบันที่มีความรุนแรงและซับซ้อน¹⁹ สอดคล้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ที่ต้องมีความสามารถโดดเด่นในการกระตุ้นการสร้างแรงบันดาลใจ การสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและนำการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการในบริบทของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพของผู้นำและสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในอนาคต²⁰

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำทางการศึกษาพยาบาล
2. คณะพยาบาลศาสตร์สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏสามารถนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาอาจารย์หรือเตรียมความพร้อมสำหรับผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์ให้มีภาวะผู้นำทางการศึกษาพยาบาล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารทางการศึกษาพยาบาล และทำการวิจัยในเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำ

References

1. Chamchoy S. School management in digital era. Bangkok: Chulalongkorn University Press; 2018. (in Thai)
2. Sanrattana W. Leadership: theory and contemporary perspectives of leadership. Bangkok: Tipvisut Co.,Ltd; 2014. (in Thai)
3. Vanaudomdechachai S. Strategic management. Bangkok: Threelada Co.,Ltd; 2013. (in Thai)
4. Boonyoung N. Nursing strategic planning. Thai Journal of Nursing Council. 2010; 25(2): 18-27. (in Thai)
5. Kidjawan N. Design thinking process: new perspective in thai healthcare system. Thai Journal of Nursing Council. 2018; 33(1): 5-14. (in Thai)
6. Noparoojjinda S, Chinatangul S. Leadership factors for nursing college administrators the jurisdiction of the ministry of public health. Journal of Educational Administration, Silpakorn University. 2011; 1(2): 14-27. (in Thai)
7. Chaichompoo S. Ethical leadership in school administration. Journal of Educational Administration Burapha University. 2014; 8(2): 1-15. (in Thai)
8. Karnjanapun R. Ethical leadership development for manager. Ph. D. in Social Sciences Journal. 2017; 7(3): 16-25. (in Thai)
9. Poochada A, et al. The development of visionary leadership indicators of school administrators under the northeast primary educational service area. Journal of Educational Administration, Khon Kaen University. 2015; 11(1): 57-67. (in Thai)
10. Teanprapakun P. Leadership of school administrators in education 4.0. Veridian E-Journal, Silpakorn University. 2018; 11(2): 1994-2013. (in Thai)
11. Chathamalo T. Strategy leadership of university executive. Journal of Buddhmagga. 2019; 4(1): 48-56. (in Thai)
12. Damsab Y, Buddhicheewin N, Dhammasaccakarn W. Leadership development of school administrators in the context of a multicultural society. Journal of Education Studies. 2019; 41 (Supplement 1): 272-293. (in Thai)
13. Franklin PD, Montgomery KL, Dorr P, Trandel D. Building maryland's health care leadership capacity: the nurse leadership institute at the university of maryland school of nursing. Nursing Outlook. 2020; 68(5): 657-670.
14. Joseph ML, et al. The nurse leader's role: a conduit for professional identity formation and sustainability. Nurse Leader. 2021; 19(1): 27-32.
15. Cleavenger DJ, Munyon TP. It's how you frame it: transformation leadership and the meaning of work. Business Horizons. 2013; 56(3): 351-360.

16. Auareesuksakun A, Chuntuk T. Transformational leadership: changing challenges to achieve organization sustainability. Veridian E-Journal, Silpakorn University. 2016; 9(1): 845-860. (in Thai)
17. Buachu T, Buachu T. The status of digital leadership of education management administrators. Journal of Educational Studies. 2019; 13(2): 285-294. (in Thai)
18. Aonlao C, Bangwiset S, Sanpao G, Aonlao S. Digital era leadership for educational administration. College of Asian Scholars Journal. 2020; 10(1): 108-119. (in Thai)
19. Buachu T, Soiphet N, Muangkaew P, Chomphunit P, Chayathab S. Transformative learning: apply to nursing administration and management subject. Journal of The Royal Thai Army Nurses. 2020; 21(3): 20-8. (in Thai)
20. Giddens J. Transformational leadership: what every nursing dean should know. Journal of Professional Nursing. 2018; 34(2): 117-121.